

Strategiplan for Veas mot 2040

Dette dokumentet er godkjent av Veas' styre 29. oktober 2020.

Veas' visjon kan sammenfattes som **Maksimal samfunnsnytte** og illustreres ved tre «visjonære bobler»:

Veas' strategiske visjon er basert på FNs bærekraftsmål, ventede klimaendringer og vekst, regjeringens perspektivmelding og eierkommunenes ambisjoner og behov.

Strategiplanen beskriver hvordan virksomhetens visjon skal forstås, og hva vi skal gjøre for å komme dit. Strategiplanen omfatter hele konsernet.

Ingen uønskede utslipp betyr at Veas har en nullvisjon for uønskede utslipp fra virksomheten. Dette omfatter næringsstoffer, miljøgifter, klimagasser, støv, støy og lukt. Veas skal beskytte helse og miljø mot skadepotensialet i avløpsvann og ta vare på avløpsressursene.

Fra selvkost til inntekt betyr at Veas i 2040 er netto verdiskapende. Vi skal sørge for at verdien av avløpsressursene realiseres, til beste for innbyggerne og Veas' eiere. Tilståtte ressurser skal forvaltes effektivt.

Aktør i samfunnsutviklingen. God nabo betyr at Veas skal være en samarbeidende part for våre eiere og andre interessenter ved å utvikle og demonstrere løsninger med samfunnsnytte. Veas vil utfordre systemgrenser, finansiering og organisering for å løse samfunnsoppgaver i en sirkulær økonomi.

Strategiplanen har fire fokusområder:

- Sikre og effektive kjerneprosesser
- Ressurser og verdiskaping
- Klima og energi
- Veas i samfunnet

For hvert fokusområde er det angitt milepæler som er viktige begivenheter på veien mot 2040. Milepælene er samlet i et eget, bedriftsinternt dokument. Strategiplanen og milepælene ligger til grunn for handlingsplaner og for årlige mål. Målene skal hjelpe oss å sikre at vi beveger oss i ønsket retning og med ønsket hastighet.

Tabellen gir en oversikt over hvilke organer som fastsetter strategier og mål.

Dokument	Utarbeides av	Godkjennes av	Revisjon
Visjon (boblene)	Generalforsamlingen	By/kommunestyre i form av eierstrategi	Hvert fjerde år
Strategiplan mot 2040, ID 23330	Konsernstyret	Generalforsamlingen	Årlig
Investeringsplan, som del av budsjettforelegg for langtidsbudsjettet	Administrasjonen	Konsernstyret og deretter generalforsamlingen	Årlig
Milepæler	Administrasjonen	Styret	Løpende
Virksomhetsmål, ID 13853	Administrasjonen	Konsernstyret	Årlig

Sikre og effektive kjerneprosesser

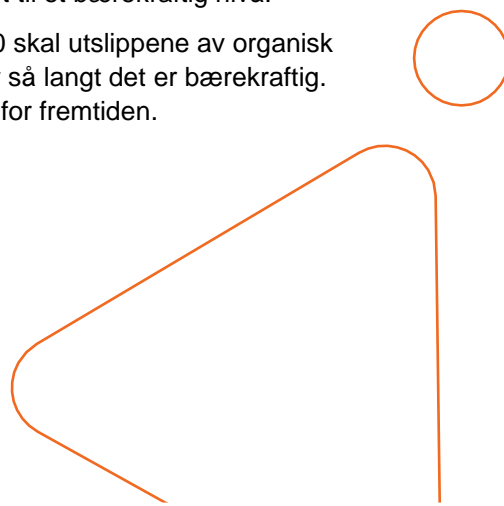
Kapasitet og kvalitet

Vår grunnleggende oppgave er å ta hånd om og behandle avløpsvannet som tilføres Veas, ta vare på avløpsressursene og sørge for at verdiene i avløpsvannet kan bli realisert.

Vi overvåker endringer i blant annet tilførsler, klima, krav og teknologi, og vi skal være forberedt på endringer i god tid. Vi forutsetter at tilførselen av overvann blir redusert til et bærekraftig nivå.

Veas har som ambisjon å rense bedre enn nåværende krav. Mot 2040 skal utslippene av organisk stoff, næringsalter og andre komponenter reduseres til nær null, eller så langt det er bærekraftig.

Veas bidrar til å utvikle og teste konsepter for rensing og sluttpolering for fremtiden.

Driftssikkerhet og aktiv risikostyring

Renseanlegget har en uunnværlig funksjon for livet i og ved Oslofjorden. Vi overvåker risiko kontinuerlig og vurderer risikoreduserende tiltak for å ivareta personell, drift, anlegg og infrastruktur. Vi tester ny teknologi i en skala som innebærer akseptabel risiko.

For å drive renseprosessene er det en forutsetning at vi har sikker avsetning av produktene som er resultat av rensingen, eventuelt har lagerkapasitet som beredskap.

Overgangen fra «bare rensing» til rensing og verdiskaping, gjør at driften av prosessanlegget skal innfri krav og forventninger også fra kommersiell virksomhet. Dette krever mer av oss alle.

Effektivisering og kontinuerlig forbedring

Ressursene i avløpsvannet må høstes og raffineres effektivt. Vi kartlegger, utvikler og tester teknologi som gir økt material- og energiutnyttelse og med redusert ressursbruk.

Eksisterende anlegg og infrastruktur skal brukes i mange år før eventuell gjennomgripende ny teknologi tas i bruk. Vi trenger kontinuerlig forbedring som del av bedriftskulturen. Vi undersøker hvordan vi best kan utnytte eksisterende anlegg, samtidig som vi identifiserer nye behov og vurderer og realiserer nye muligheter. Dette oppnås gjennom engasjement og eierskap hos **alle** våre medarbeidere og gode systemer for å håndtere dette. Vi er bevisst på at det er en balanse mellom å forlenge levetid til anlegg og utstyr og bytte ut med nytt.

For å være effektive, vil vi også videreutvikle og teste digitale verktøy for overvåking og prosessstyring og for samhandling med Veas' eiere og andre sentrale interessenter. Dette er en del av tilpasningen til en sirkulær økonomi.

Ressurser og verdiskaping

Realisere verdipotensialet

Nullvisjonen til Veas innebærer både avansert rensing, generering og salg av produkter og tjenester og reduksjon av kostnader. I avløpsvannet finner vi varmeenergi og nær alt vi leter etter, både av nyttige og miljøfremmede stoffer. Avløpsvann- og slam er en kilde for ressurser det forventes å være økende behov og betalingsvilje for.

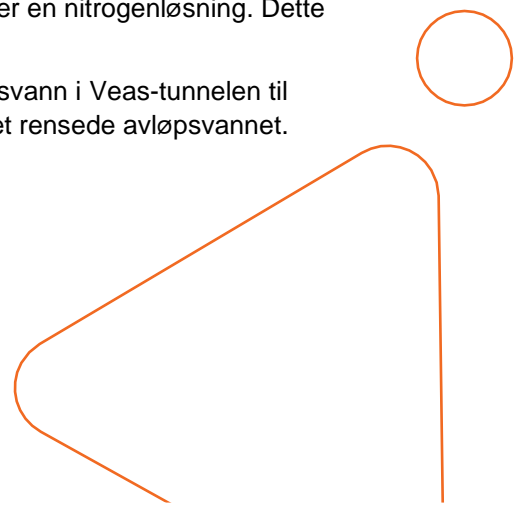
Dagens modell, med bruk av Veas-jord som et kombinert jordforbedrings-, kalk- og gjødselprodukt, er under press. Modellen gir positive tall i klimaregnskapet, men ikke i økonomiregnskapet. Verdien av å føre organisk stoff og næringsemner tilbake til dyrkingsjord, veies opp mot effekten av uønskede stoffer som følger med. Den største beslutningen vi står foran på produksjonssiden, er valg av slambehandlingsteknologi som gir ønsket kapasitet, nødvendig fleksibilitet og mulighet til å utvikle ettertraktede jord- og gjødselprodukter. Vi vurderer om vi kan bruke andre ressurser for å øke prosessutbyttet, kvaliteten og bruksmulighetene for våre produkter.

Karbonet i avløpsvann og slam er en nøkkel i verdiskapingen. I dag er flytende biogass, LBG, en handelsvare, det er også CO₂. Verdipotensialet i gassene er det første vi vil realisere og utvikle.

Fosfor er en begrenset ressurs og vesentlig for alt liv, men foreløpig finnes liten betalingsvilje for gjenvunnet fosfor. Vi søker likevel en best mulig og økende utnyttelse av fosfor.

Veas er et av få anlegg som høster nitrogen fra avløpsvannet og selger en nitrogenløsning. Dette konseptet utvikler vi videre.

Veas er allerede en stor leverandør av varmeenergi fra urensset avløpsvann i Veas-tunnelen til fjernvarme. Vi ønsker også å selge vannbåren varme og kjøling fra det rensede avløpsvannet.

Vi ønsker å utforske og ta i bruk konsepter for ombruk av vann i egne prosesser og til urbane formål. Vi vurderer om dyrking av alger kan være en rensemetode som også gir verdifullt råstoff eller salgsprodukter.

Avløpsvannet speiler samfunnet. Vi ser på hvordan informasjonspotensialet i avløpsvann og slam kan utnyttes.

Vi vurderer mulighetene i å utføre tjenester for andre, også innenfor biogass, bioressurs, avfall og bruk av avløpsdata – fordi vi har infrastruktur, kapasitet og kompetanse.

Forretningsutvikling

Med utgangspunkt i avløpsressursene, organisasjon, anlegg og prosess, utvikler vi råstoffer, produkter og tjenester som kan møte behov, aksept og betalingsvilje i markedet. Vi etablerer robuste skiller mellom selvkostvirksomhet og kommersiell virksomhet.

Klima og energi

Klima ut over oss selv

Veas benytter et globalt perspektiv ved måling av virksomhetens klimanytte og -belastning. Det betyr av vi benytter LCA-beregning med utvidete systemgrenser. Veas tenker helhetlig for en verdikjede og kan ikke velge å optimere et utsnitt.

Vi skal både redusere CO₂-utslipp fra egen virksomhet og utvikle løsninger for å binde mer CO₂ i biomasse enn vi selv slipper ut. Dette gjør vi ved å utnytte tilgangen på energirikt materiale, infrastrukturen og de biologiske prosessene. Vi skal redusere eller bytte ut innsatsfaktorer fra fossilt til fornybart uten å øke arealet på anlegget dramatisk.

Biogjødsel og biogass kan erstatte fossile alternativer. Det betyr at Veas har høye klimagassambisjoner. Veas vil bli CO₂-nøytral i 2024 og jobber videre mot karbon-negativitet.

Med kunnskap om mikrobiologiske prosesser, kan Veas være med på å utvikle biogjødsel som reduserer klimagassutslippene fra landbruket.

Energi

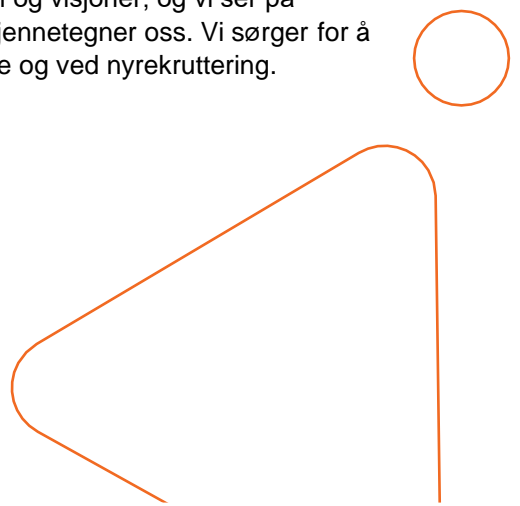
Avløpsvannet er en energibank, både på grunn av varmen og store mengder karbon. Energi fra prosessen regnes som grønn energi.

Veas har som mål å bli netto leverandør av energi. Det oppnår vi ved å utnytte energipotensialet i avløpsvannet og redusere energiforbruket i prosessen. Vi skal ha aktiv energi- og klimaledelse. Vi ønsker å utvide samarbeidet med aktører i nærområdene våre om enda bedre, samlet utnyttelse av energi og andre ressursstrømmer. På den måten bidrar vi til at våre eiere kan etablere og vise fram fremtidsrettede energisystemer.

Veas i samfunnet

En attraktiv (sam)arbeidsplass

Veas er et sted hvor mennesker – våre egne medarbeidere og samarbeidspartnere – har lyst til å engasjere seg, ta ansvar og utvikle seg. Vi arbeider for å nå Veas' mål og visjoner, og vi ser på løsninger i et større perspektiv. Tverrfaglighet, raushet og nytenking kjennetegner oss. Vi sørger for å ha relevant og fremtidsrettet kompetanse, ved å utvikle medarbeiderne og ved nyrekruttering.

Kommunikasjon

For å nå visjonen vår, trenger vi engasjement og samarbeid både internt og eksternt. Vi være lydhøre og kommunisere aktivt og effektivt med interessentene våre. Vi vil gjerne lære av de beste, men også dele våre erfaringer.

Faglig front og pådriver i den sirkulære økonomien

Vi viser fram gode eksempler på sirkulær økonomi i praksis, ved å utnytte ressursene i avløpsvannet og velge sirkulære løsninger i drift og investering.

Vi søker samarbeid på tvers av sektorer, verdikjeder og regioner.

Vi kan være eksempel på hvordan man kan organisere og finansiere verdiskapende virksomheter i (tilknytning til) selvkostbransjen.

Avløpsvannet inneholder også miljøfremmede og uønskede stoffer, som enten ender opp i Oslofjorden eller i produktene. For å beskytte vannressursen og for at avløpsressursene skal kunne føres tilbake til kretsløpet, må vi hindre at miljøfremmede og skadelige stoffer *tilføres* avløpsvannet. Derfor er oppstrømsarbeid på bred front en viktig og nødvendig del av vår sirkulærsatsing og derved vår strategi. Her vil vi samarbeide med våre eiere og utfordre eksisterende lovgivning/regelverk.

Vi vil bidra til fokus innen lovgivningen på verdiene i avløpsvann og slam, i tillegg til eksisterende fokus på miljø og helse. Vi arbeider for at innhold og egenskaper ved en råvare/et produkt skal bestemme bruksområder, ikke opprinnelsen.

Veas i nærmiljøet, regionen og samfunnet

Veas møter eiernes og samfunnets behov og vil bidra på bred front til at målene for Oslofjorden og kommunenes klimamål blir nådd. Veas vil søke ny utslippstillatelse basert på Oslofjordens tilstand. Dette kan innebære å be om strengere utslippskrav.

Veas deltar gjerne i arbeidet med å utforske og beskrive hvordan avløpsinfrastrukturen i regionen kan utnyttes og utvikles. Dette omfatter styring av tilførsler, fleksibilitet mellom rensedistrikt og et mulig behov for nye tunneler og magasiner. Det omfatter også å se på helt nye systemløsninger for rensing og ressursutnyttelse.

Veas deltar gjerne med å finne fram til en fremtidsrettet organisering av vannbransjen.

Veas ligger sentralt i nye Asker. Veas er en urban fabrikk, som skal være en berikelse for nærmiljøet og hjertet i en fremtidsrettet næringspark. Med produksjonsanlegg, kai, næringsarealer og ikke minst energi og bioressurser, tar Veas en rolle i utviklingen av kystbyen i Slemmestad. Vi kan sammen med våre eiere vise fram fremtidsrettede løsninger.

For å realisere visjonene, trenger vi forskning, utvikling og innovasjon. Vi har nærhet til avløpsvannet, avløpsressursene og fjorden og er en naturlig arena for utvikling og testing. Vi vil være en konstruktiv og attraktiv samarbeidspartner for forsknings- og utdanningsmiljø og for leverandørbransjen.

Gjennom Vannhuset skal vi gjøre tilgjengelig og synlig det vi driver med.

